

***Nail İNAL**

İTHALATTA GÖZETİM UYGULANMASI VE KANUNEN ÖDENMEMESİ GEREKEN GÜMRÜK VERGİLERİ

Özet: İthalatta Gözetim Uygulanmasına tabi bir eşyanın ithalatında gözetim belgesinin gümrük beyannamesine eklenmesinin gerekliliği, ithalatçının eşya kıymetini gözetim tebliğinde belirtilen düzeye çıkmasını sağlayacak şekilde “ YURT DIŞI GİDER “ adı altında keyfi veya fiktif (Kurmaca) bir tutarı beyan etmek zorunda kalması, belgelendirilmeyen bu keyfi tutar tutar üzerinden gümrük vergilerinin tahsil edilmesinin 4458 sayılı Kanun Hükümlerine aykırılığı, İthalatta Gözetim Uygulanmasının dış ticaret politikası olmadığı, İthalatta gözetim uygulanmasında yükümlünün eşyanın gümrük kıymetini mecbur kaldığı için artırdığı, Gümrükler Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan 2019/01 sayılı Genelge’nin 1 numaralı fıkrasının 2. Paragrafında “ Eşya kıymetinin gözetim tebliğinde belirtilen düzeye çıkmasını sağlayacak şekilde yurt dışı gider beyan edilmesi halinde gözetim belgesi ibrazı istenilmez...” şeklinde düzenlemenin normlar hiyerarşisine aykırılığı yazımızın konusunu oluşturmaktadır.

A- İTHALATTA GÖZETİM UYGULANMASI

Bir eşyanın ithalatında gözetim uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar 29.5.2004 tarih ve 25476 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanan “İthalatta Gözetim Uygulanması Hakkında Karar “ , 08.6.2004 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanan “ İthalatta Gözetim Uygulanması Yönetmeliği ” ve İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğlerde düzenlenmiştir.

Bu düzenlemelere göre, Ticaret Bakanlığı İthalat Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğler ile belirlenen birim gümrük kıymetinin altında birim gümrük kıymetine haiz bir eşyanın ithal edilebilmesi için;

- 1- İthalat Genel Müdürlüğü’ ne “Gözetim Belgesi “verilmesi için başvuru yapılması,
- 2- Bu başvuru üzerine İthalat Genel Müdürlüğü tarafından ithalatçıya başvuru tarihinden itibaren 10 iş günü içinde “Gözetim Belgesi “verilmesi,
- 3- Bu “Gözetim Belgesi” nin serbest dolaşıma giriş beyannamesi ekinde gümrük idaresine ibrazı,

Şarttır.

Nitekim, Ticaret Bakanlığı Gümrükler Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan 22.01.2019 tarih ve 2019/1 sayılı Genelge’ de “Yükümlüler İthalat genel Müdürlüğünden ilgili eşya için alacakları gözetim belgesini gümrük idarelerine ibraz etmek zorundadırlar. “Denilmektedir.

Örneğin ithalatta Gözetim Uygulanmasına tabi tutulan (X) eşyanın İthalatta Gözetim uygulanmasına İlişkin Tebliğ’de yer alan birim Gümrük Kıymeti 200,- ABD doları/adet ve aynı eşyanın 4458 sayılı Gümrük Kanun’da belirlenen usul ve esaslara göre belirlenen birim gümrük kıymeti/satış bedeli 150 ABD doları/Adet ise bu eşyanın ithal edilebilmesi için Ticaret

Bakanlığı İthalat Genel Müdürlüğü'nden alınan Gözetim Belgesinin gümrük beyannamesi ekinde gümrük idaresine ibraz edilmesi şarttır.

Aksi takdirde anılan eşyanın ithaline gümrük idaresi tarafından izin verilmemesi gerekmektedir.

Ancak, aynı genelgenin (2019/1 sayılı Genelge) 1 numaralı fıkrasının 2. Paragrafında,” Eşya kıymetinin gözetim tebliğinde belirtilen düzeye çıkmasının sağlayacak şekilde YURT DIŞI DİĞER GİDER beyan edilmesi halinde yükümlüden gözetim belgesi ibrazı istenilmez. ... “şeklinde bir düzenleme yer almaktadır.

Sözü edilen Bakanlar Kurulu Kararı ve yönetmelik hükümlerine aykırı bu düzenleme uyarınca eşya kıymetinin gözetim tebliğinde belirtilen düzeye çıkmasının sağlayacak şekilde yurt dışı gider adı altında beyan edilen keyfi veya fiktif (kurmaca) tutar üzerinden gümrük vergileri ödenmesi halinde GÖZETİM BELGESİ ARANMAMAKTADIR.

A- İTHALATTA GÖZETİM UYGULANMASINDA YURT DIŞI GİDER ADI ALTINDA BEYAN EDİLEN TUTAR ÜZERİNDEN ÖDENEN GÜMRÜK VERGİLERİ KANUNEN ÖDENMEMESİ GEREKEN VERGİLERDİR.

4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 211. Maddesinde “Kanunen ödenmemeleri gerektiği halde ödenmiş olduğu belirlenen gümrük vergileri geri verilir. ...” denilmektedir.

Aynı kanunun 24. Maddesinde ithal eşyasının kıymetinin eşyanın satış bedeli olduğu satış bedelinin Türkiye'ye ihraç amacıyla yapılan satışta 27 ve 28. Maddelere göre gerekli düzeltmelerin de yapıldığı fiilen ödenen veya ödenecek fiyat olduğu 25. Maddesinin 1. Fıkrasında 24. Madde hükümlerine göre belirlenemeyen gümrük kıymetinin bu maddenin 2. Fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentlerinin sıra halinde uygulanmasıyla belirleneceği hükme bağlanmıştır.

Diğer taraftan, İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğlerde yer alan kıymetin 4458 sayılı Gümrük kanununda yer alan usul ve esaslara göre belirlenen gümrük vergisine esas kıymet olarak kabul edilmeyeceği bu tebliğlerde düzenlenmiştir.

Başka bir ifadeyle İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğlerde yer alan kıymet üzerinden gümrük vergilerinin tahakkuk ettirilip tahsil edilmemesi gerekmektedir.

Nitekim Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulu'nun 19.02.2020 tarih ev Esas NO: 2020/1-Karar No: 2020/01 sayılı kararıyla da İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğler' de belirtilen birim kıymetin üzerinden tahakkuk ettirilip tahsil edilen gümrük vergilerinin kanunen ödenmemesi gereken vergiler olduğuna ve bu vergilerin geri verilmesine hükmedilmiştir.

Bu nedenle eşya kıymetinin gözetim tebliğinde belirtilen düzeye çıkmasının sağlayacak şekilde YURT DIŞI DİĞER GİDER adı altında beyan edilen tutar üzerinden gümrük vergilerinin tahakkuk ettirilip tahsil edilmesi 4458 sayılı Gümrük Kanunu hükümlerine aykırıdır.

B- İTHALATTA GÖZETİM UYGULAMASI DIŞ TİCARET POLİTİKASI ÖNLEMİ DEĞİLDİR.

4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 211. Maddesinin ikinci paragrafında “.....ticaret politikası önlemlerine tabi eşyanın gümrük kıymetinin yükümlünün kendi beyanı ile artırılması

sonucunda ödenmişse Bu vergilerin geri verilmesine İlişkin talepleri kabul edilmez. “Denilmektedir.

Dış ticaret politikası önlemleri benzer veya doğrudan rakip mallar üreten yerli üreticilerin ithalattan ciddi zarar görmesinin önüne geçmek amacıyla başvurulmuş önlemlerdir.

Az gelişmiş ülkelerin veya gelişmekte olan ülkelerin sanayide teknolojiye, yetişmiş insan gücünde pazarlama olanaklarında gelişmiş ülkelerle rekabet etmeleri çok güçtür.

Bu nedenle hükümetlerin sanayilerini rekabete dayanacak düzeye gelene kadar korumaları gerekmektedir.

Hükümetler, ihracat potansiyeli taşıyan fakat yeni gelişen ve dolayısıyla yüksek maliyetle çalışan ulusal sanayi sektörlerini yurt dışı rekabetin etkisinden korumak için dış ticaret politikası önlemi olarak ithalat yasakları, vergiler, kotalar uygulamaktadırlar.

Nitekim 31.12.2020 tarih ve 31351 sayılı (3. Mükerrer) Resmi Gazete ’de yayınlanan “ İthalat Rejii Kararı’ nın 4. Maddesinin 3 numaralı paragrafında, Ticaret politikası önlemlerinin İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Mevzuat, İthalatta Korunma Önlemleri Hakkında Mevzuat, İthalatta Kota ve Tarife Kontenjanı İdaresi Hakkında Mevzuat, İthalatta Gözetim Uygulanması Hakkında Mevzuat, Belirli Tekstil Ürünleri İthalatında Gözetim ve Korunma önlemleri Hakkında Mevzuat, İkili Anlaşmalar ve Protokoller veya Diğer Düzenlemeler Kapsamı Dışında Belirli Ülkeler Menşeli Tekstil Ürünleri İthalatında Gözetim ve Korunma Önlemleri Hakkında Mevzuat, Türkiye’nin Ticari Haklarının Korunması Hakkında Mevzuat hükümleri çerçevesinde yürütüleceği düzenlenmiştir.

Bu düzenleme ile Türkiye Ticaret Politikası önlemleri arasında sayılan İthalatta Gözetim Uygulanması dışında kalan tüm ticaret politikası önlemlerine ilişkin mevzuatlarda;

- 1- Belirli bir zaman aralığı içinde yapılacak ithalatın miktar veya değerinin belirlenebileceği, gümrük vergisinde veya diğer mali yüklerde indirim yapılan veya muafiyet sağlanan ithalat miktarı veya değeri saptanabileceği.
- 2- Damping veya sübvansiyona konu olan ithalatın sebep olduğu zarara karşı bir üretim dalının korunması amacıyla Dampinge Karşı Vergi ve Telafi edici Vergi yürürlüğe konulabileceği,
- 3- İthalat, ihracat ve diğer dış ticaret işlemleri üzerine vergi ve benzeri yükümlülükler dışında ek mali yükümlülükler getirile bilineceği,
- 4- Ticari müzakereler çerçevesinde verilen tavizlerin askıya alına bilineceği veya geriye çekile bilineceği,
- 5- İlgili ülke veya ülkelere yönelik olarak miktar kısıtlamalarının, ithalat veya ihracat koşullarını değiştiren ya da ticareti etkileyen diğer önlemlerin alına bilineceği,

Konusunda idareye yetki verilmiştir.

Ancak, “ İthalatta Gözetim Uygulanması Hakkında Mevzuat “ 29.5.2004 tarih ve 25476 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanan “ İthalatta Gözetim Uygulanması Hakkında Karar” , 08.6.2004 tarih ve 25486 sayılı Resmi Gazete’ de yayınlanan “ İthalatta Gözetim Uygulanması Yönetmeliği “ ve bu güne kadar yayınlanan “ İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ “ erden oluşan mevzuatlarda, yukarıda sayılan ticaret politikası önlemlerinin veya bunlar dışında kalan herhangi bir önlem veya yaptırımın uygulanması konusunda idareye herhangi bir yetki verilmemiştir.

Nitekim, tüm “İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ “erde herhangi bir ticaret politikası önlemi yer almamaktadır.

Diğer taraftan, 29.3.2023 tarih ve 32147 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanan Anayasa Mahkemesinin 25.01.2023 tarih ve Esas No:2022/136-Karar No: 2023/16 sayılı kararının “ Anayasa Aykırılık Sorunu “ başlıklı bölümünde yer alan (39) no.lu fıkrasında gözetim uygulamasının temel amacının bazı eşyaların ithalat miktarlarındaki artış ya da azalışların izlenmesi ve kaydedilmesi yoluyla söz konusu eşyalar için ileride bazı ilave korunma ve/veya mali yükümlülüklerin gerekip gerekmeyeceğinin belirlenmesi olduğu belirtilmektedir.

Bu açıklamalardan da anlaşılacağı üzere ithalatta gözetim uygulanması ticaret politikası önlemi olmadığından ithalatta gözetim uygulanmasına tabi tutulan eşya da ticaret politikası önlemlerine tabi tutulan bir eşya değildir.

Bu nedenle, yurt dışı gider adı altında beyan edilen keyfi veya fiktif (kurmaca) tutar üzerinden kanunen ödenmemesi gerekirken ödenen gümrük vergilerinin geri verilmesi konusunda yapılan taleplerin ithalatta gözetim uygulanması bir ticaret politikası önlem olduğu iddia edilmek suretiyle reddi yönünde tesis edilen idari işlemler yasal dayanaktan yoksundur.

C- İTHALATTA GÖZETİM UYGULANMASINDA YÜKÜMLÜ EŞYANIN GÜMRÜK KIYMETİNİ MECBUR KALDIĞI İÇİN ARTTIRMAKTADIR.

4458 sayılı Gümrük Kanunu’nun 211. Maddesinin ikinci paragrafında ... kanunen ödenmemesi Gereken gümrük vergileri, Gümrük kıymetinin yükümlünün kendi beyanı ile artırılması sonucunda ödenmişse bu vergilerin geri verilmesine veya kaldırılmasına ilişkin talepleri kabul edilmez. “Denilmektedir.

Bir eşyanın ithalatında gözetim uygulanmasına tabi tutulan eşyaya ilişkin “GÖZETİM BELGESİ “düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar “İthalatta Gözetim Uygulanması Hakkında Karar “ , “ İthalatta Gözetim Uygulanması Yönetmeliği ” ve İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğlerde düzenlenmiştir.

Bu düzenlemelere göre, Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanan İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğler ile belirlenen birim gümrük kıymetinin altında birim gümrük kıymetine haiz bir eşyanın ithal edilebilmesi için şarttır.

Ancak, GÖZETİM BELGESİ başvuru talepleri çeşitli nedenlerle reddedilmekte ve ithalatçılar adına “GÖZETİM BELGESİ “düzenlenmemektedir.

Bu şekilde İTHALATÇILAR ithalat yapabilmek için eşyaların kıymetini İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğlerde belirtilen kıymete “YURT DIŞI GİDER “ADI ALTINDA KEYFİ VEYA FİKTİF (KURMACA) OLARAK BİR TUTAR BEYAN ETMEK SURETİYLE ARTIRMAYA/ÇIKARMAYA MECBUR BIRAKILMAKTADIRLAR.

Bu nedenle kişiler Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulu’nun 19.02.2020 tarih ev Esas NO: 2020/1-Karar No: 2020/01 sayılı kararıyla “YURT DIŞI GİDER “ADI ALTINDA BEYAN EDİLEN TUTAR ÜZERİNDEN KANUNEN ÖDENMEMESİ GEREKTİĞİNE hükmedilen GÜMRÜK VERGİLERİNİ ÖZGÜR İRADESİ İLE DEĞİL MECBUR KALDIĞI İÇİN ÖDEMEKTEDİRLER.

Kaldı ki hiçbir ithalatçı kanunen ödememesi gereken milyonlarca Türk lirası tutarındaki gümrük vergilerini ödemek için özgür iradesi ile gümrük kıymetini artırmaz

Ancak ve ancak mecbur bırakılması halinde gümrük kıymetini artırır.

Bu nedenle, yurt dışı gider adı altında keyfi veya fiktif (kurmaca) olarak beyan edilen bir tutar üzerinden kanunen ödenmemesi gerekirken ödenen gümrük vergilerinin geri verilmesi konusunda yapılan taleplerin bu tutarın yükümlünün kendi beyanı ile artırılması sonucunda ödendiği iddia edilmek suretiyle reddi yönünde tesis edilen idari işlemler yasal dayanaktan yoksundur.

D- İTHALATTA GÖZETİM UYGULANMASINDA GÖZETİM BELGESİ ARANMAZ ŞEKLİNDE YAPILAN DÜZENLEME NÖRMLER HİYERARŞİNE AYKIRIDIR.

Bilindiği üzere, Bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşları görev alanlarına ilişkin olarak tüzük ve yönetmelik dışında yönerge tebliğ genelge gibi çeşitli adlar altında da düzenleme yapabilmektedirler. Ancak bu düzenlemeler arasında “Normlar Hiyerarşisi “olarak adlandırılan bir ilişki bulunmaktadır.

Normlar hiyerarşisi kuramına göre hukuk düzeni farklı kademe de yer alan Anayasa, kanun, Cumhurbaşkanlığı Kararı, Bakanlar Kurulu Kararı, Tüzük, Yönetmelik, Tebliğ ve Genelge gibi düzenleyici işlemlerden oluşan birçok normu içermekte ve her norm geçerliliğini bir üst basamakta yer alan normdan almaktadır. Bu nitelikleri gereği dayandıkları üst normlarına aykırı hüküm ihtiva etmeleri mümkün değildir.

Bu kuramın en belirgin özelliklerinden biri de bir düzenlemenin hiyerarşik sıralama da daha alta bulunan düzenleme ile değiştirilememesi ve kaldırılamamasıdır.

İthalatta gözetim uygulanmasına tabi bir eşyanın serbest dolaşıma sokulabilmesi için İthalat genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen “Gözetim Belgesi “ nin gümrük idaresine ibrazı gerektiği konusunda anılan Bakanlar Kurulu kararı, Yönetmelik ve Tebliğler de yer alan düzenlemeler hiyerarşik sıralamada daha alta bulunan Ticaret Bakanlığı Gümrükler Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan 2019/1 sayılı genelge ile kaldırılmıştır.

Bu nedenle normlar hiyerarşisine başka bir ifade ile sözü edilen Bakanlar Kurulu kararına, yönetmeliğe ve Tebliğ hükümlerine aykırı bir şekilde anılan 2019/1 sayılı Genelge ile “Eşya kıymetinin gözetim tebliğinde belirtilen düzeye çıkmasının sağlayacak şekilde YURT DIŞI DİĞER GİDER beyan edilmesi halinde yükümlüden gözetim belgesi ibrazı istenilmez. ... “şeklinde yapılan anılan düzenleme normlar hiyerarşisine başka bir ifade ile hukuka aykırıdır.

E- YURT DIŞI GİDER ADI ALTINDA BEYAN EDİLEN TUTARIN BELGELENDİRİLME ZORUNLULUĞU VARDIR.

4458 sayılı Gümrük Kanunu’nun 26. Maddesinin 2 numaralı fıkrasının (g) bendinde de KEYFİ VE FİKTİF KIYMETLERİN gümrük kıymetinin belirlenmesinde esas alınmayacağı düzenlenmiştir.

Bu düzenlemeye göre keyfi veya fiktif (kurmaca) kıymetlerin gümrük kıymetine ilave edilmemesi gerekmektedir.

Diğer taraftan, Ticaret Bakanlığı Risk Yönetimi ve Kontrol Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan 12.10.2015 tarih ve 2015/13 sayılı Genelge’ de BİLGE Sitemi detaylı beyan modülü üzerinde genel ve kalem ekranlarında bulunan finansal bilgilerde “Fatura “, “Sigorta “ve YURT DIŞI DİĞER “alanlarının mevcut bulunduğu, “YURT DIŞI DİĞER “ olarak tanımlanan alana girilecek verilerin etkin kullanılabilmesi amacıyla bu alanın;

- Komisyon ve Tellaliye,
- Demoraj Giderleri,
- Royalti Lisans,
- Fazi Masrafları,
- Diğer

Tanımları ile alt bölümlere ayrıldığı, yükümlülerce ithalat beyannamelerinde beyan edilecek bir “YURT DIŞI DİĞER “tutarının bulunması halinde Gümrük Yönetmeliğinin 43 ila 57. Maddeleri ve bunlara ilişkin Bakanlıklarınca çıkarılmış olan alt mevzuat düzenlemeleri kapsamında GÜMRÜK KIYMETİNE GİRMESİ GEREKEN masraf unsurları (Fatura, Navlun ve Sigorta) dışındakiler yukarıda belirtilen YURT DIŞI DİĞER alanlarına beyan edilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Başka bir anlatımla, “YURT DIŞI DİĞER “olarak tanımlanan alana keyfi veya fiktif bir tutarın beyan edilmemesi gerekmektedir.

Nitekim Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan 2020/1 sayılı İthalat Genelge’ inde de, ithalat bedellerinin (ithal eşyanın fiilen ödenen veya ödenecek fiyatı ile bu fiyata varsa ilave olarak yapılacak ödemelerin) bankacılık teamüllerine göre bankalar aracılığıyla veya Türk Lirası (TL) ile ödeneceği, ithalat bedellerinin;

- Banka kaynaklarından,
- İthalatçıya ait Döviz Tevdiat Hesabından,
- Kredi kartından,
- İhracat bedelinden,

Karşılanmak suretiyle ödenebileceği ve bankaların aracılık edilen ithalat ödemeleri kapsamında firmalarca talep edilmesi halinde bu ödemelere ilişkin bilgileri içeren bir yazı veya Ticaret Bakanlığınca yapılan ID’ in bankalarca firmalara verileceği belirtilmektedir.

Bu düzenlemelere göre, BİLGE SİSTEMİ DETAYLI BEYAN MODÜLÜ “üzerinde bulunan “YURT DIŞI DİĞER “olarak tanımlanan alana ithal eşyasının faturasında yer alan fiyatına ilave edilecek bir tutar girilecek ise bu tutarın banka kaynaklarından, Döviz Tevdiat Hesaplarından, Kredi kartından ve İhracat bedelinden karşılanmak suretiyle ödenmesi ve bu ödemenin yapıldığının ilgili bankadan alınan bir yazı ile de ispat edilen bir tutar olması şarttır.

Bu nedenle, “YURT DIŞI GİDER “adı altında “KEYFİ VE FİKTİF “olarak beyan edilen kıymet üzerinden gümrük vergileri tahsil edilmesi 4458 sayılı Gümrük Kanunun 26. Maddesinin 2 numaralı fıkrasının (g) bendinde yapılan düzenlemeye aykırıdır.

SONUÇ:

Hukuk devleti, ferdi keyfiliğe karşı koyarak temel hak ve hürriyetleri teminat altına alan, işlem ve eylemleri bağımsız yargı organlarınca denetlenen koyduğu hukuk kurallarına kendisi de riayet eden devlettir.

Bu nedenle, idarenin davranışlarına kanunun ve ona denk hukuk normlarının, bu arada genel hukuk ilkelerinin egemen olması gerekmektedir. Bu ilke kısaca “Kanuni İdare İlkesi “olarak tanımlanabilir.

İdari makamların belli konularda davranışta bulunabilmeleri için mutlaka kanuni bir yetkiye ihtiyaçları vardır. Yetki bakımından bir sakatlığın söz konusu olması durumunda ise bu durum sonradan düzeltilebilir nitelikte görülmeyerek mutlaka yokluk ya da iptal edilebilirlik yaptırımıyla karşılaşmaktadır.

Kanunların izin vermediği bir yetki kullanılmak suretiyle kişilerin kanunen ödemek zorunda olmadıkları vergileri ödemek zorunda bırakılmaları hukuk hayatında bir sonuç meydana getirmez.

Bu nedenle Ticaret Bakanlığı Gümrükler Genel Müdürlüğü tarafından kanunların izin vermediği bir yetki kullanılmak suretiyle ithalatçılara kanunen ödememeleri gereken gümrük vergilerini ödetmek için sözü edilen 2019/1 sayılı Genelge'nin 1 numaralı fıkrasının 2. Paragrafında," Eşya kıymetinin gözetim tebliğinde belirtilen düzeye çıkmasının sağlayacak şekilde YURT DIŞI DİĞER GİDER beyan edilmesi halinde yükümlüden gözetim belgesi ibrazı istenilmez. ... "şeklinde yer alan düzenleme yok hükmündedir.

Kadı ki bir ithalatçının kanunen ödememesi gereken milyonlarca Türk lirası tutarındaki gümrük vergilerini özgür iradesi ile ödemesi hayatın olağan akışına aykırıdır.

Ayrıca sözü edilen Genelge ile gözetim belgesi olmadan ithalata izin verilmesi nedeniyle bazı eşyaların ithalat miktarlarındaki artış ya da azalışların izlenmesi yapılamadığından bu eşyalar için ileride bazı ilave korunma ve/veya mali yükümlülüklerin gerekip gerekmeyeceği tespit edilemediğinden gerekli korunma önlemi alınamamaktadır.

Diğer taraftan kanunen ödenmemesi gereken gümrük vergilerinin tüketiciye yansıtılması nedeniyle enflasyon artışına sebebiyet verilmektedir.

İthalatçıların yargı kararlarıyla kanunen ödenmemesi gerektiği hüküm altına alınan vergilerin yargı kararları uyarınca faizi ile birlikte geri verilmesi kamu zararına da neden olmaktadır.

Bu nedenle hukuka aykırılıkların giderilmesi ve böylece ithalatçıların kanunen ödenmemesi gereken gümrük vergilerini ödemeye mecbur bırakılmaması ve kamu zararlarının ortadan kalkması için;

- 1- "İthalat Genel Müdürlüğü tarafından İthalatta "Gözetim Uygulanması Yönetmeliği "nin 4. Maddesinde " İthalatçının usulüne uygun başvurusunun Genel Müdürlüğe ulaşmasından itibaren 10 (on) iş günü içinde talep edilen miktar üzerinden ücretsiz olarak verilir. "Şeklindeki emredici hükmü gereğince daha önceleri olduğu gibi gözetim belgesinin başvuru tarihinden itibaren 10 iş günü içinde verilmesi için gerekli idari düzenlemelerin yapılmasının veya
- 2- Gümrükler Genel Müdürlüğü tarafından 2019/1 sayılı Genelge'nin 1 numaralı fıkrasının 2. Paragrafında" Eşya kıymetinin gözetim tebliğinde belirtilen düzeye çıkmasının sağlayacak şekilde YURT DIŞI DİĞER GİDER beyan edilmesi halinde yükümlüden gözetim belgesi ibrazı istenilmez. ... "şeklinde normlar hiyerarşisine aykırı olarak yapılan düzenlemenin iptali için İdari Yargı nezdinde dava açılmasının

Uygun olacağı düşünülmektedir.

Saygılarımla

Nail İNAL

KAYNAKÇA

- 4458 sayılı Gümrük Kanunu
- 29.5.2004 tarih ve 25476 sayılı Resmî Gazete’ de yayımlanan “İthalatta Gözetim Uygulanması Hakkında Karar.
- 08.6.2004 sayılı Resmî Gazete’ de yayımlanan “İthalatta Gözetim Uygulanması Yönetmeliği”
- Ticaret Bakanlığı Gümrükler Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan 22.01.2019 tarih ve 2019/1 sayılı Genelge’
- Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulu’nun 19.02.2020 tarih ev Esas NO: 2020/1-Karar No: 2020/01 sayılı kararı
- 31.12.2020 tarih ve 31351 sayılı (3. Mükerrer) Resmi Gazete ’de yayınlanan “ İthalat Reji Kararı
- 29.3.2023 tarih ve 32147 sayılı Resmî Gazete’ de yayımlanan Anayasa Mahkemesinin 25.01.2023 tarih ve Esas No:2022/136-Karar No: 2023/16 sayılı kararı.
- Ticaret Bakanlığı Risk Yönetimi ve Kontrol Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan 12.10.2015 tarih ve 2015/13 sayılı Genelge
- Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan 2020/1 sayılı İthalat Genelge

*Nail İNAL

Nail İNAL Ankara MALİYE OKULU’ undan 1970 yılında mezun oldu. Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğünde 1984 yılına kadar görev yaptı.

Bu arada Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Maliye Bölümünden mezun oldu. Ayrıca adı geçen Akademiye bağlı İdari Bilimler Enstitünde Master Programını bitirdi.

Ankara MALİYE OKULU ve Gazi Üniversitesine bağlı Gümrük Okulu’ unda eğitim görevlisi olarak eğitimlik yaptı.

Maliye Bakanlığı ile Gümrük ve Tekel Bakanlığının birleşmesi sonucunda oluşan Maliye ve Gümrük Bakanlığı Gümrükler Genel Müdürlüğü’nde 1984 ila 1996 (1996 yılı hariç) yılları arasında Daire Başkanı ve Genel Müdür Yardımcısı görevlerinde bulundu.

1995 yılı sonunda kendi isteği ile emekli oldu. 1995 ila 2020 yılları arasında Dış Ticaret ile uğraşan şirketlere danışmanlık hizmeti veren şirketlerde Ortak yönetici ve Yönetim Kurulu Başkanı olarak görev yaptı.

Halen gümrük ve dış ticaret mevzuatı ile tanınan hakların kullanılması ve bu mevzuatların uygulanması sonucunda çıkan idari uyuşmazlıkların çözümü konusunda danışmanlık hizmeti vermektedir.

Dış Ticaret ve Gümrük vergileri konusunda yayımlanmış makaleleri bulunmaktadır.

